

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА НАГЛЯДОВО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри
наглядово-профілактичної діяльності

(підпис)

Олександр ДАНИЛЧУК

«27» серпня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту»
циклу професійної (вибіркової) підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійними програмами:
«Аудит пожежної та техногенної безпеки»,
«Пожежогашіння та аварійно-рятувальні роботи»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою наглядово-профілактичної діяльності на:

2019 - 2020 навчальний рік   Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 1

Перезатверджено. Начальник кафедри НПД _____ Олександр ДАНИЛЧУК
(підпис)

20__ - 20__ навчальний рік   Протокол від « __ » _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри НПД _____ Олександр ДАНИЛЧУК
(підпис)

Протокол від « __ » _____ 20__ року № __

2019 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту» передбачають засвоєння положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України і виступають важливою умовою законної діяльності керівників та співробітників органів і підрозділів цивільного захисту України під час забезпечення пожежної та техногенної безпеки населених пунктів, промислових, сільськогосподарських та інших підприємств, а також при здійсненні процесуальних дій.

Висококваліфікований спеціаліст системи ДСНС України повинен добре володіти основами адміністративного, кримінального та кримінального процесуального права, знати накази ДСНС України, інші нормативно-правові документи, необхідні для забезпечення пожежної та техногенної безпеки міст, населених пунктів, промислових, сільськогосподарських та інших підприємств, закладів і організацій. Ці знання дають можливість використовуючи адміністративне законодавство визначити осіб, що підлягають адміністративній відповідальності за порушення або невиконання вимог пожежної та техногенної безпеки, оформлювати відповідні документи адміністративної справи, а також на підставі актів перевірок складати звернення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування; також керуючись відповідними статтями кримінально-процесуального кодексу, чинними нормативними документами, при проведенні розслідування по справам про пожежі приймати участь в якості спеціаліста.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Ковалевська Тетяна Михайлівна, викладач кафедри наглядово-профілактичної діяльності
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 11. Номер телефону - 096-340-19-67
E-mail	rubiko@ukr.net
Наукові інтереси*	-підвищення рівня правосвідомості та правової культури майбутніх фахівців служби цивільного захисту
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи в викладанні правових дисциплін

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 11. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: політологія, державний нагляд у сфері пожежної безпеки.

Постреквізити: державний нагляд у сфері пожежної безпеки, навчальна практика.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних та практичних навичок, необхідних для забезпечення гнучкої, ефективної передачі правових знань на засадах науковості, комплексності, доступності, ознайомлення з основними положеннями адміністративного, кримінального процесуального, кримінального права України та криміналістики, як науки про закономірності злочинної діяльності та її відображення в джерелах інформації, які слугують основою для розробки засобів, пр.

Основні завдання вивчення дисципліни: здобуття знань і практичних навичок з основ адміністративного, кримінального та кримінального процесуального права, які є необхідною умовою професійної діяльності майбутніх фахівців; вміння застосувати Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, накази ДСНС України для правильного розуміння та практичного забезпечення техногенної та пожежної безпеки підприємств, установ і організацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основних правових термінів та визначень;
- основних положень адміністративного законодавства України;
- порядку розгляду справ про адміністративне правопорушення;
- загальних положень кримінального та кримінального процесуального права України;
- криміналістичної техніки та тактики;
- ролі та значення криміналістики у прийнятті правильного рішення за

фактом пожежі;

- кваліфікації злочинів, пов'язаних з пожежами;
- порядку організації та проведення експертиз;
уміння:
  - застосовувати отримані правові знання у повсякденному житті та практичній діяльності;
  - порушувати та розглядати справи про адміністративне правопорушення;
  - самостійно і систематично вивчати основні положення чинних законів та нормативно-правових актів в сфері техногенної та пожежної безпеки;
  - користуватися правовими термінами, застосовувати свої конституційні права і виконувати обов'язки в суворій відповідності із чинним законодавством.
  - приймати участь в зборі фактичних даних за фактами пожеж в якості спеціаліста згідно положень Кримінального процесуального кодексу України;
  - організовувати взаємодію з підрозділами ОВС України при розслідування злочинів, пов'язаних з пожежами.

комунікація:

автономія та відповідальність:

Повинні бути сформовані наступні *компетентності:*

усвідомлення функцій держави з питань пожежної безпеки, форм реалізації цих функцій, правових основ пожежної безпеки, дотримання загальних принципів та норм правового регулювання забезпечення пожежної безпеки об'єктів та територій.

Результати навчання:

аналізувати і прогнозувати суспільні явища й процеси, знати нормативно-правові засади забезпечення пожежної безпеки, питання правового регулювання забезпечення пожежної безпеки об'єктів та територій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	6-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90 год.
Лекції	14 год.
Практичні, семінарські	18 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	58 год.
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
1-2	<p>Тема 1. Загальна частина Кодексу України про адміністративні правопорушення.</p> <p>1.1. Структура Кодексу України про адміністративні правопорушення. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.</p> <p>1.2. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.</p> <p>1.3. Види адміністративних стягнень.</p> <p>1.4. Обставини, що пом'якшують та обтяжують адміністративну відповідальність.</p> <p>1.5. Роль та значення загальної частини кодексу при організації та здійсненні адміністративно-правової діяльності в органах та підрозділах ДСНС України.</p> <p>1.6.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 8 год.
2-3	<p>Тема 2. Особлива частина Кодексу України про адміністративні правопорушення.</p> <p>2.1. Особлива частина Кодексу України про адміністративні правопорушення.</p> <p>2.2. Статті Особливої частини кодексу, що встановлюють відповідальність за порушення (невиконання) встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.</p> <p>2.3. Роль та значення особливої частини КУпАП при організації та здійсненні адміністративно-правової діяльності в органах та підрозділах ДСНС України.</p> <p>2.4. Поняття складу адміністративного правопорушення. Розрахунок розмірів штрафів згідно чинного законодавства.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 8 год.

3-4	<p>Тема 3. Основні положення адміністративного процесу. Порушення адміністративної справи та протокол про адміністративне правопорушення. Розгляд адміністративних прав. Постанова про накладення адміністративного стягнення.</p> <p>3.1. Основні положення адміністративного процесу.</p> <p>3.2. Стадії адміністративного процесу та його основні завдання.</p> <p>3.2. Докази в адміністративному процесі.</p> <p>3.3. Місце та роль працівника ДСНС України в організації адміністративного процесу.</p> <p>3.4. Порушення адміністративної справи.</p> <p>3.5. Протокол про адміністративне правопорушення.</p> <p>3.6. Особи, що беруть участь в адміністративному процесі, їх права та обов'язки.</p> <p>3.7. Місце та строки розгляду справи про адміністративне правопорушення.</p> <p>3.8. Порядок розгляду справи та обставини, що підлягають з'ясуванню.</p> <p>3.9. Постанова по справі про адміністративне правопорушення: її зміст, види, порядок та строки оскарження та опротестування постанови.</p> <p>3.10. Розгляд скарги та протесту.</p> <p>3.11. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 4 год. СР – 10 год.
4-5	<p>Тема 4. Застосування Загальної та Особливої частини Кримінального кодексу України в діяльності органів ДСНС України.</p> <p>4.1. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.</p> <p>4.2. Поняття злочину, його види та стадії, склад злочину, співучасть у злочині, обставини, що виключають злочинність діяння, покарання та його види.</p> <p>4.3. Особлива частина кримінального права.</p> <p>4.4. Класифікація та кваліфікація злочинів, пов'язаних з виникненням пожеж і злочинним порушенням правил пожежної безпеки. Методика кваліфікації злочинів.</p>	Лек. – 2 год. Сем – 2 год. СР – 8 год.

5-6	<p>Тема 5. Основні положення кримінального судочинства України. Участь співробітників ДСНС України в зборі фактичних даних за фактами пожеж згідно положень Кримінального процесуального кодексу України. Взаємодія з іншими підрозділами при розслідування пожеж.</p> <p>5.1. Загальні положення та система Кримінального процесуального кодексу України. Завдання кримінального судочинства.</p> <p>5.2. Стадії кримінального процесу та його принципи.</p> <p>5.3. Поняття та класифікація доказів. Поняття джерел доказів. Місце доказів та їх вплив на прийняття вірного рішення.</p> <p>5.4. Повноваження співробітників ДСНС України при участі у зборі фактичних даних за фактами пожеж.</p> <p>5.5. Правовий статус спеціаліста за Кримінальним процесуальним кодексом України.</p> <p>5.6. Участь спеціаліста при проведенні різноманітних слідчих дій.</p> <p>5.7. Взаємодія з підрозділами ОВС, прокуратури та іншими органами при розслідуванні злочинів, пов'язаних з пожежами.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 8 год.
6-7	<p>Тема 6. Загальні положення криміналістики. Криміналістична тактика огляду місця події.</p> <p>6.1. Предмет криміналістики. Система криміналістики.</p> <p>6.2. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з пожежами і злочинним порушенням правил пожежної безпеки.</p> <p>6.3. Роль та значення криміналістики у правильному прийнятті рішень по справам про пожежі.</p> <p>6.4. Порядок та етапи проведення огляду. Види оглядів місця події. Особи, що приймають участь під час проведення оглядів, їх процесуальні права та обов'язки. Протокол огляду місця події.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. СР – 8 год.
7-8	<p>Тема 7. Порядок проведення та процесуальні вимоги щодо експертного дослідження пожеж. Обставини, які підлягають встановленню.</p> <p>7.1. Порядок призначення експертизи. Етапи проведення експертизи. Види експертиз. Проведення пожежно-технічної та інших видів експертиз.</p>	Лек. – 2 год. Сем. – 2 год. Сем. – 2 год. (МКР) СР – 8 год.

	7.2. Встановлення причин виникнення пожеж. Засоби та предмети, за допомогою яких здійснюються підпали. Методи вчинення підпалів. Мотиви вчинення підпалів.	
Модульний контроль		
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року.
2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
6. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF>.
7. Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами. Наказ МВС № 621 від 24.07.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17>.
8. Правові основи організації та забезпечення цивільного захисту: навч. посіб. / О.О.Островерх, Т.М. Ковалевська, О.В.Савченко. – Х.: ФОП Панов А.М., 2017. – 183 с.
9. Науково-практичний коментар до Кодексу України про адміністративні правопорушення. – Київ, 2016 – 544 с.

10. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України – Київ, 2018 – 361 с.
11. Когутич І.І. Криміналістика: курс лекцій / Когутич І.І. – К.: Атіка, 2018. – 888 с.
12. Когутич І.І. Криміналістика: особливості методики розслідування окремих видів злочинів: тексти лекцій / Когутич І.І. – Л.: Тріада плюс, 2006. – 456 с.
13. Криміналістика: курс лекцій / [В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.]; за заг. ред. Шепітька В.Ю. – [3-є вид]. – Х.: Одісей, 2009. – 368 с.
14. Криміналістика: підручник / [В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.]; за ред. В.Ю. Шепітька. – [5-е вид., перероб. і доп.]. – Х.: Право, 2016. – 464 с.
15. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломеєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров, С.В. Гончаренко, В.О. Попелюшко; Акад. адвокатури України. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 495 с.
16. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К., 2011. – 216 с.

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;

третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	7	0
	Семінари	9	10
	Модульна контрольна робота*	1	14
			62
			14

Разом за модуль № 1	76
Разом за поточний контроль	76
II. Індивідуальна самостійна робота	0
III. Диференційований залік	24
Разом за всі види навчальної роботи	100

* – обов’язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом виконання письмової контрольної роботи.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 14 балів):

14 балів – вірно виконані всі завдання з дотриманням усіх вимог до виконання;

11-9 балів – вірно виконані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

7 балів – виконано одне завдання;

0 балів – контрольна робота відсутня.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення
2. Загальні положення Кодексу України про адміністративні правопорушення.
3. Поняття адміністративного правопорушення.
4. Склад адміністративного правопорушення
5. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
6. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх (ст. 24-1 КУпАП).
7. Адміністративна відповідальність
8. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення.
9. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 175 КУпАП)
10. Невиконання приписів і постанов посадових осіб органів (ст. 188⁸ КУпАП)
11. Склад адміністративного правопорушення за ст. 188¹⁶ КУпАП.
12. Порухення правил пожежної безпеки на залізничному, морському, річковому і повітряному транспорті (ст. 120 КУпАП)

- 13.Завідомо неправдивий виклик спеціальних служб (ст. 183 КУпАП).
- 14.Склад адміністративного правопорушення за ст. 175² КУпАП
- 15.Склад адміністративного правопорушення за ст. 164 КУпАП
- 16.Склад адміністративного правопорушення за ст. 188³⁷ КУпАП
- 17.Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення
- 18.Суб'єкти адміністративного процесу.
- 19.Стадії адміністративного процесу.
- 20.Проведення в справах про адміністративні правопорушення
- 21.Докази в адміністративному процесі
- 22.Основні вимоги до складання та змісту протоколу про адміністративне правопорушення
- 23.Порядок та терміни розгляду адміністративної справи.
- 24.Основні вимоги до винесення постанови про накладення адміністративного стягнення, порядок та терміни виконання постанови про накладення адміністративного стягнення
- 25.Порядок оскарження й опротестування постанови про накладення адміністративного стягнення
- 26.Загальна характеристика Кримінального кодексу України
- 27.Основні положення Загальної частини Кримінального кодексу України.
- 28.Поняття злочину та його ознаки.
- 29.Класифікація злочинів
- 30.Особлива частина Кримінального кодексу України. Характеристика злочинів пов'язаних з пожежею і порушенням правил пожежної безпеки
- 31.Умисне знищення або пошкодження майна - ст. 194 КК.
- 32.Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки - ст. 270 КК.
- 33.Поняття збитків від пожежі. Порядок їх встановлення.
- 34.Поняття кримінального процесу України.
- 35.Докази у кримінальному процесі
- 36.Принципи кримінального процесу
- 37.Експерт як учасник кримінального процесу
- 38.Задачі кримінального процесуального судочинства.
- 39.Чинність кримінального процесуального закону.
- 40.Стадії кримінального процесу.
- 41.Обставини, що виключають провадження за кримінальною справою.
- 42.Види слідчих дій за КПК України.
- 43.Учасники кримінального процесу.
- 44.Основні положення криміналістики.
- 45.Роль і значення криміналістики в розслідуванні пожеж
- 46.Система криміналістики.
- 47.Проведення огляду місця події і оформлення результатів огляду.
- 48.Значення огляду і задачі, що вирішуються в ході огляду місця події.

49. Підготовчий етап огляду місця події (пожежі). Визначення кола осіб, що братимуть участь в огляді. Визначення мети і тактики огляду.
50. Основний етап огляду місця події (пожежі). Види огляду.
51. Заключний етап огляду місця події (пожежі). Складання протоколу огляду. Вилучення предметів та їх упакування.
52. Додатковий і повторний огляд місця події (пожежі).
53. Процесуальний порядок призначення експертиз.
54. Підстави для проведення пожежно-технічної експертизи. Особи, яким може бути доручено проведення ПТЕ.
55. Питання, що вирішує пожежно-технічна експертиза.
56. Порядок призначення пожежно-технічної експертизи.
57. Види пожежно-технічних експертиз: додаткова, повторна, комісійна, комплексна.
58. Права, обов'язки інспектора ДСНС України, що приймає участь в слідчих діях в якості спеціаліста.
59. Форми взаємодії органів ДСНС України з підрозділами ОВС при розкритті злочинів, пов'язаних з пожежами.
60. Мотиви вчинення підпалів.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:
викладач кафедри
наглядово-профілактичної діяльності

Тетяна КОВАЛЕВСЬКА